



REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO



Financira
Evropska unija



SKUPNA
KMETIJSKA
POLITIKA

SHEME ZA PODNEBJE IN OKOLJE

Intervencija SOPO



Spoštovani nosilci in nosilke kmetijskih gospodarstev!

Pred vami je brošura, ki podrobneje opisuje namen in pogoje upravičenosti posamezne sheme intervencije Sheme za podnebje in okolje (tako imenovani SOPO), ki se izvaja v okviru neposrednih plačil. Z vpisom v shemo s kmetijskimi zemljišči gospodarite na način, ki zmanjšuje vplive kmetovanja na okolje ter prispeva k blaženju in prilagajanju podnebnim spremembam, hkrati pa prejmete podporo za nastale stroške in izgubo dohodka.

Sheme so prostovoljne in enoletne, z vpisom ne prevzimate večletnih obveznosti. To pomeni, da se lahko v zadevnem letu oddaje zbirne vloge sami odločite, katero shemo boste vpisali in na katerih zemljiščih jo boste izvajali. Naslednje leto lahko sheme ne izvajate ali jo izvajate z drugimi zemljišči oziroma nadaljujete z izvajanjem sheme, kot ste jo izvajali v preteklem letu. Podpora za shemo krije dodatne stroške in izpad dohodka zaradi prevzete obveznosti ter znaša določen odstotek višine podpore, izračunane po modelnem izračunu. Ob vsaki shemi je zapisan načrtovani znesek podpore, ki pa se lahko spremeni, lahko je višji (maksimalen znesek lahko predstavlja 100-odstotni znesek kalkulacije), lahko pa je tudi nižji, saj je končni znesek odvisen od števila upravičenih hektarjev v zadevnem subvencijskem letu in okvirne ovojnice za posamezno shemo. Pri intervenciji SOPO se za sheme vodijo tudi evidence o delovnih opravilih, o uporabi mineralnih in organskih gnojil ter o uporabi fitofarmaceutskih sredstev, ki so z letom 2024 poenostavljene na način, da se jih vodi na letni ravni za posamezno shemo. Od pogojev upravičenosti je odvisno, katere evidence je treba voditi pri posamezni shemi, kar je tudi poudarjeno ob predstavitvi posamezne sheme.

Intervencija SOPO je del neposrednih plačil, zato zanjo veljajo splošni pogoji za neposredna plačila, to je izpolnjevanje vstopnega praga na ravni kmetije, ki znaša 1 ha, izpolnjevanje definicije aktivnega kmeta in izvajanje kmetijske dejavnosti. Z željo, da se v velikem številu odločite za oddajo zahtevka in izpolnjevanje pogojev shem SOPO ter si tako zagotovite boljše dohodkovno podporo za vašo kmetijo in prispevate k ciljem varstva okolja, vas lepo pozdravljamo.

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano

INP 8.01 – SHEMA EKSTENZIVNO TRAVINJE (EKST)	3
INP 8.02 – SHEMA TRADICIONALNA RABA TRAVINJA (TRT)	4
INP 8.03 – SHEMA GNOJENJE Z ORGANSKIMI GNOJILI Z MAJHNIMI IZPUSTI V ZRAK (NIZI)	5
INP 8.04 – SHEMA DODATKI ZA ZMANJŠANJE EMISIJ AMONIJAKA IN TGP (INHIBIT, KRMDOD)	7
INP 8.05 – SHEMA NAKNADNI POSEVKI IN PODSEVKI (NPP)	9
INP 8.06 – SHEMA OZELENITEV ORNIH POVRŠIN PREKO ZIME (ZEL)	11
INP 8.07 – SHEMA KONZERVIRAJOČA OBDELAVA TAL (KONZ)	12
INP 8.10 – SHEMA UPORABA LE ORGANSKIH GNOJIL ZA ZAGOTAVLJANJE DUŠIKA V TRAJNIH NASADIH (OGNTN)	13
INP 8.11 – OHRANJANJE BIOTSKE RAZNOVRSTNOSTI V TRAJNIH NASADIH (BIORAZTN)	13

V brošuri nista predstavljeni shemi INP 8.08 Zaplate neposajenih tal za poljskega škrjanca in INP 8.09 Varstvo gnezd pربة, ker se izvajata le na določenih območjih Slovenije. Za omenjeni shemi sta izdani ločeni brošuri, ki jih bodo prejeli nosilci KMG, ki imajo orne površine na zadevnih območjih oziroma je na njihovih ornih površinah najdeno gnezdo pربة.

Shema Ekstenzivno travinje (EKST)



S shemo se podpira ekstenzivna raba travinja in preprečuje intenzifikacija travinja ter morebitni negativni vplivi na okolje, kot je presežek gnojil zaradi intenzivne živinoreje ali večja potreba po gnojenju z dušikom. S prepovedjo uporabe mineralnih gnojil shema prispeva k upravljanju hranil v tleh in vpliva na prilagajanje podnebnim spremembam, saj so ekstenzivni travniki izpostavljeni neugodnim vremenskim razmeram, kot je na primer suša.



- Izvaja se na GERK z dejansko rabo 1300 – trajni travnik, GERK z rabo 1320 – travinje z razpršenimi neupravičenimi značilnostmi in GERK z rabo 1222 – ekstenzivni sadovnjak, če je zatravljen.
- V shemo je treba vključiti vso travinje na KMG (večje od 0,1 ha).
- V primeru košnje je obvezno spravilo travinja.
- Mulčenje ni dovoljeno, je pa v primeru izvajanja paše dovoljena čistilna košnja po 15. septembru, ki lahko vključuje tudi mulčenje, vendar le z namenom čistilne košnje.
- Uporaba mineralnih gnojil in fitofarmaceutskih sredstev ni dovoljena.
- Povprečna letna obtežba z živalmi na KMG lahko znaša od 0,2 do 0,9 GVŽ.
- Ni dovoljen prevzem organskih gnojil iz drugega KMG in uporaba organskih gnojil, ki ne izvirajo iz zadevnega KMG.
- Shema zahteva vodenje evidence o delovnih opravilih, v katerih se označita spravilo košnje in morebitna čistilna košnja: <https://skp.si/download/poenostavljene-evidence-sopo-ekstenzivno-travinje>.
- Shema se ne sme izvajati na območjih iz evidence habitatnih tipov in vrst (HTV) na območjih Natura 2000. V tem primeru lahko nosilec KMG vključi v shemo le travinje zunaj sloja HTV.



PODPORA Načrtovani znesek je 45,65 €/ha, kar predstavlja 100-odstotno podporo, izračunano v skladu z modelnim izračunom. Realiziran znesek je lahko višji ali nižji in je odvisen od končnega števila upravičenih hektarjev, vključenih v shemo.

POZOR!

Shema zahteva vodenje evidence o delovnih opravilih, v katere mora nosilec KMG, če izvaja košnjo, zavesti dan spravila košnje travinja in če izvaja čistilno košnjo, dan čistilne košnje v jesenskem času.

Shema Tradicionalna raba travinja (TRT)



Shema je namenjena intenzivnejšim kmetijam, ki lahko del svojega travinja ohranijo ekstenzivnega ali pa ga z manjšim številom rab travinja in z upoštevanjem prepovedi uporabe dušikovih mineralnih gnojil kot tudi omejenega vnosa dušika iz organskih gnojil ekstenzivirajo. Shema s prepovedjo uporabe dušikovih mineralnih gnojil in omejitvijo vnosa dušika iz organskih gnojil prispeva k zmanjšanju izpustov didušikovega oksida in amonijaka, hkrati vpliva tudi na kakovost voda. Shema se lahko izvaja le izven Natura 2000 območja in tako predstavlja prvo stopnjo ohranjanja travniških habitatov, medtem ko se travinje znotraj območja Natura 2000 naslavlja zbolj usmerjenimi naravovarstvenimi operacijami v okviru intervencije KOPOP- Biotska raznovrstnost in krajina.



- Izvaja se na območju Slovenije zunaj območja Natura 2000 na GERK z rabo 1300 – trajni travnik, GERK z rabo 1320 – travinje z razpršenimi neupravičenimi značilnostmi in GERK z rabo 1222 – ekstenzivni sadovnjak, če je zatravljen.
- Na posamezni površini lahko v letu oddaje zahtevka (preverja se vse leto) upravičenec izvaja največ dve ali tri rabe travinja, odvisno, na katerem območju se površina, vključena na zahtevek, nahaja.
- Lahko se izvaja jesenska paša, ki lahko poteka od 15. avgusta do 15. novembra in se šteje kot ena raba travinja.
- Za namen sheme so objavljene evidence:
 - >> TRT_2x – evidenca območij za maksimalno dvakratno tradicionalno rabo travinja: površino z območja te evidence lahko nosilec KMG v zadevnem letu rabi največ 2x (na primer: ali 2x kosi/ ali 1x kosi in izvaja še jesensko pašo, ki se šteje kot ena raba travinja / ali pa le 1 x kosi, da zagotovi izvajanje kmetijske dejavnosti na površini,...),
 - >> evidenca TRT_3x – evidenca območij za maksimalno trikratno tradicionalno rabo travinja: površino iz območja te evidence lahko nosilec KMG v zadevnem letu rabi največ 3x (na primer: ali 3x kosi /ali 2x kosi in izvaja še jesensko pašo/ ali pa le 1x kosi, da zagotovi izvajanje kmetijske dejavnosti na površini,...),
 - >> TRT_Natura 2000 – evidenca območij Natura 2000, kjer se shema TRT ne izvaja.
- V primeru košnje je obvezno spravilo travinja.
- Uporaba mineralnega dušika in fitofarmaceutskih sredstev ni dovoljena.
- Dovoljena je uporaba največ 40 kg dušika na hektar iz organskih gnojil na leto.
- Obtežba na KMG mora znašati več kot 0,9 GVŽ na hektar kmetijskih zemljišč v uporabi.
- Mulčenje ni dovoljeno, se pa lahko opravi čistilna košnja v primeru jesenske paše po 15. septembru tekočega leta.





- Upravičenec lahko v shemo vstopi z največ 20 odstotkov travinja na KMG.
- Shema zahteva vodenje evidence o delovnih opravilih (nosilec med drugim vpiše datum spravila košnje, datum morebitne čistilne košnje, datum morebitne jesenske paše, lokacijo, površino..) in vodenje evidence o uporabi organskih in mineralnih gnojil (saj velja prepoved uporabe dušikovih mineralnih gnojil in omejitev vnosa do 40 kg N iz organskih gnojil na hektar na leto). Evidence za shemo: <https://skp.si/download/poenostavljene-evidence-sopo-tradicionalna-raba-travinja>.



PODPORA Načrtovani znesek je 129,03 €/ha, kar pomeni 80-odstotno podporo, izračunano v skladu s kalkulacijami. Realiziran znesek je lahko višji ali nižji in je odvisen od končnega števila upravičenih hektarjev, vključenih v shemo.

POZOR!

Pred oddajo zahtevka za določeno površino je smiselno preveriti, na katerem območju TRT se površina nahaja, da se lahko ustrezno izpolni zahtevo po maksimalni rabi travinja. Kontrolni sloji (TRT 2x raba in TRT 3x raba) se nahajajo na GERK pregledovalniku, do katerega se lahko dostopa preko povezave <https://rkg.gov.si/GERK/WebViewer/>. Pri tem se število rab prijavljene površine kontrolira skozi celotno koledarsko leto (tudi po 15. oktobru).

INP
8.03

Shema Gnojenje z organskimi gnojili z majhnimi izpusti v zrak (NIZI)



Shema je namenjena zmanjševanju izpustov amonijaka pri gnojenju z organskimi gnojili. Nanos organskih gnojil z majhnimi izpusti v zrak med drugim izboljšuje učinkovitost kroženja dušika, kar vpliva tudi na zmanjšanje izpustov didušikovega oksida.



- Shema se lahko izvaja na GERK z rabo 1100 – njive, 1131 –časni travnik, 1161 – hmeljišče v premeni, 1160 – hmeljišče, 1300 – trajno travinje in GERK z rabo 1222 – ekstenzivni sadovnjak, če je zatavljen.
- Tekoča organska gnojila se nanesejo z napravo za direkten vnos ali napravo za nanos neposredno na površino tal ali se jih nanaša s pomočjo vlečnih cevi ali vlečnih sani ali z vnosom gnojil neposredno v tla. Uporaba opreme z razpršilno ploščo ni dovoljena.



- V primeru hmeljišč (GERK 1160) se poleg tekočih organskih gnojil NIZI izvaja tudi s hlevskim gnojem, ki mora biti zadelan v tla najpozneje 24 ur po nanosu v hmeljišče. Zadelava v tla poteka s kultiviranjem oziroma zaoravanjem ali obsipavanjem hmelja.
- Nosilec kmetijskega gospodarstva mora na kmetijski parceli, za katero odda zahtevek za shemo NIZI, v tekočem letu tekoča organska gnojila vedno aplicirati po sistemu NIZI oziroma v primeru uporabe gnoja pri GERK 1160, tega vedno zadelat v tla najpozneje 24 ur po nanosu
- Na KMG mora biti prisotna ustrezna mehanizacija ali shranjen račun izvajalca za opravljeno strojno storitev ali shranjena izjava izvajalca, kadar se strojna storitev opravlja kot sosedska pomoč v skladu z zakonom, ki ureja preprečevanje dela in zaposlovanja na črno.
- Letni vnos dušika iz organskih gnojil na hektar posamezne enote rabe kmetijskih zemljišč oz. letni vnos dušika iz živinskih gnojil na hektar kmetijskih zemljišč v uporabi na ravni kmetijskega gospodarstva ne smeta presežati vrednosti, določenih v skladu z uredbo, ki ureja varstvo voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov. Količina organskih gnojil se lahko proizvede na kmetijskem gospodarstvu, lahko pa organska gnojila, vsa razen gnojnice, kmetijsko gospodarstvo prejme od drugega kmetijskega gospodarstva oziroma jih kupi.
- Na območjih posebnih traviščnih habitatov (območja HAB) iz uredbe, ki ureja plačila za okoljske in podnebne obveznosti ter naravne ali druge omejitve iz strateškega načrta skupne kmetijske politike 2023 –2027, se lahko na površinah trajnega travinja shema izvaja le za 40 kg dušika iz organskih gnojil na ha letno.
- Nosilec KMG mora na vključenih površinah zagotoviti najmanj 15 m³ porabljenih organskih gnojil na ha letno oz. kadar se shema izvaja na območju HAB najmanj 5 m³ porabljenih organskih gnojil na ha, pri čemer se lahko z organskimi gnojili gnoji v več odmerkih na način NIZI.
- Če se organska gnojila proizvedejo na kmetijskem gospodarstvu, mora nosilec kmetijskega gospodarstva ob oddaji zahtevka za NIZI v okviru zbirne vloge opredeliti pretežen način reje rejnih živali. Opredelitev pretežnega načina reje rejnih živali na kmetijskem gospodarstvu in podlaga za izračun proizvedene količine gnojil sta določena v Prilogi 9, ki je sestavni del uredbe o neposrednih plačilih.
- Shema zahteva vodenje evidence: <https://skp.si/download/poenostavljene-evidence-sopo-gnojenje-z-organskimi-gnojili-z-majhnimi-izpusti-v-zrak>
- Shema se ne sme izvajati na: najožjih vodovarstvenih območjih (VVO_I_reda) in na območjih traviščnih habitatov metuljev, steljnikov, mokrotnih travnikov, mokrišč in barij, suhih kraških travnikov in pašnikov, območjih pojavljanja ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov ali območjih habitatnih tipov in vrst na območjih Natura 2000 iz uredbe, ki ureja plačila za okoljske in podnebne obveznosti ter naravne ali druge omejitve iz strateškega načrta skupne kmetijske politike 2023–2027.





PODPORA Podpora za shemo je letna in krije dodatne stroške in izpad dohodka zaradi prevzete obveznosti ter znaša od leta 2024 dalje 60 odstotkov višine podpore, izračunane po modelnem izračunu. Načrtovani znesek: 95,41 €/ha. Realiziran znesek je lahko višji ali nižji in je odvisen od končnega števila upravičenih hektarjev, vključenih v shemo.

POZOR!

Na kmetijskem gospodarstvu mora biti prisotna ustrezna mehanizacija ali shranjen račun izvajalca za opravljeno strojno storitev ali shranjena izjava izvajalca, kadar se strojna storitev opravlja kot sosedska pomoč v skladu z zakonom, ki ureja preprečevanje dela in zaposlovanja na črno.

INP
8.04

Shema Dodatki za zmanjšanje emisij amonijaka in TGP (INHIBIT in KRMDOD)

Pri shemi se samostojno izvajata dve kmetijski praksi, in sicer:

- Dodatki za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov (KRMDOD)
- Dodatki za zmanjšanje emisij amonijaka (INHIBIT).

Kmetijska praksa INHIBIT pomeni uporabo mineralnih gnojil, ki vsebujejo inhibitorje nitrifikacije, inhibitorje denitrifikacije ali inhibitorje ureaze oziroma uporabo naštetih samostojnih inhibitorjev pred nanosom mineralnih gnojil, kar vpliva na zmanjšanje izpustov amonijaka in didušikovega oksida. Kmetijska praksa KRMDOD pa vpliva na zmanjšanje izpustov metana pri reji živali.

- Kmetijska praksa INHIBIT se izvaja na GERK z vrstami rabe 1100 – njive in 1161 – hmeljišče v premeni, na kmetijski rastlini, ki je prijavljena kot glavni posevek v skladu z uredbo, ki ureja izvedbo intervencij kmetijske politike za leto vložitve zbirne vloge. Shema se lahko izvaja tudi na GERK z vrsto rabe 1160 hmeljišče, 1300 – trajno travinje in GERK z rabo 1222 – ekstenzivni sadovnjak, če je zatravljen.

Samostojni inhibitorji oziroma mineralna gnojila, ki vsebujejo inhibitorje nitrifikacije, inhibitorje denitrifikacije ali inhibitorje ureaze morajo imeti status sredstev za gnojenje EU in biti označen(a) z oznako CE, kot to določa Uredba 2019/1009/EU. Samostojni inhibitorji morajo biti razvrščeni v primerno funkcijsko kategorijo, in sicer v funkcijske kategorije 5.A. Inhibitor nitrifikacije ali 5.B. Inhibitor denitrifikacije ali 5.C. Inhibitor ureaze, mešanice mineralnih gnojil z inhibitorjem pa so lahko uvrščene v funkcijsko kategorijo 7 z obvezno navedbo imena inhibitorja ali funkcijske kategorije 5.A. Inhibitor nitrifikacije, 5.B. Inhibitor denitrifikacije ali 5.C. Inhibitor ureaze».

NAMEN

ZAHTEVE
INHIBIT



ZAHTEVE



- Nosilec KMG na površini z zahtevkom zagotovi porabo najmanj 50 % dušika in najmanj 30 kg dušika na ha iz mineralnih gnojil z inhibitorjem glede na skupno količino porabljenega dušika iz mineralnih gnojil. Za izračun razmerja dušika iz prejšnjega stavka se za GERK z dejansko rabo 1160, 1222 in 1300 upoštevajo nanosi vseh mineralnih gnojil, ki so bili na zadevni površini opravljeni v letu oddaje zahtevka za INHIBIT oziroma v primeru GERK z rabo 1100 in 1161 nanosi vseh mineralnih gnojil, ki so bili opravljeni za kmetijsko rastlino, ki je v letu oddaje zahtevka glavni posevek.

- Nosilec inhibitor uporabi v priporočenih vrednostih, ki so za inhibitor določene v pravnem aktu o dovoljenju oziroma na deklaraciji v skladu z navodili proizvajalca. Pri tem se za mineralna gnojila, ki so nanešena v obdobju 75 dni po nanosu samostojnega inhibitorja 5.A. Inhibitor nitrifikacije ali 5.B. Inhibitor denitrifikacije oziroma za mineralna gnojila, ki so nanešena v obdobju 7 dni po nanosu samostojnega inhibitorja 5.C ureaze, upošteva, da je dušik iz mineralnih gnojil pod delovanjem inhibitorja, razen če je v navodilih proizvajalca določeno krajše ali daljše obdobje delovanja inhibitorja, v tem primeru se upošteva obdobje delovanja, ki je določeno v navodilih proizvajalca. Kmetijska praksa se ne izvaja na območju VVO_I_DR.

- Nosilec KMG mora voditi evidenco o uporabi mineralnih in organskih gnojil: <https://skp.si/download/poenostavljene-evidence-sopo-dodatki-za-zmanjsanje-emisij-amonijaka-in-tgp>.

Evidenco skupaj z dokazili (deklaracije in račune) pošlje Agenciji RS za kmetijske trge in razvoj podeželja najkasneje do 30. novembra leta oddaje zahtevka.



PODPORA Podpora za kmetijsko prakso je letna ter krije dodatne stroške in izpad dohodka zaradi prevzete obveznosti in znaša 80 odstotkov višine podpore, izračunane po modelnem izračunu. Načrtovani znesek znaša 60 €/ha. Realiziran znesek je lahko višji ali nižji in je odvisen od končnega števila upravičenih hektarjev, vključenih v shemo.

- Kmetijska praksa KRMDOD se lahko izvaja s krmnimi dodatki, ki jim je bilo izdano dovoljenje v skladu z Uredbo EU št. 183/2005 ter so uvrščeni v kategorijo dodatkov »zootehnični dodatki«, funkcionalna skupina »snovi, ki ugodno vplivajo na okolje«, in je hkrati iz dovoljenja razvidno, da obstaja možnost za zmanjšanje nastajanja metana v prebavilih ter je dovoljenje izdano za krave molznice in krave za razmnoževanje.

- Trenutno ima takšno dovoljenje le tako imenovani krmni dodatek Bovaer z EU uredbo št. 2022/565.

- Kot krave molznice in krave za razmnoževanje se za kmetijsko prakso upošteva vse govedo ženskega spola, ki ima v CRG zavedeno vsaj eno telitev. Do plačila je upravičen nosilec KMG, ki proizvaja za lastne potrebe kmetijskega gospodarstva ali uporablja za krmljenje krmne mešanice, ki vsebujejo omenjen krmni dodatek.

ZAHTEVE
KRMDOD





- Nosilec KMG mora v kmetijsko prakso KMRDOD vključiti vse govedo ženskega spola na kmetijskem gospodarstvu in krmiti krmni dodatek v priporočenih vrednostih, ki so za ta krmni dodatek določene v pravnem aktu o dovoljenju oziroma na deklaraciji v skladu z navodili proizvajalca, od oddaje zahtevka do zaključka leta oddaje zahtevka.
- Evidence ni treba voditi, mora pa nosilec KMG Agenciji RS za kmetijske trge in razvoj podeželja do 30. novembra poslati dokazila, iz katerih izhaja količina krmljenega dodatka, in sicer deklaracije kupljenega krmnega dodatka in račun o nakupu.



PODPORA Podpora za kmetijsko prakso je letna ter krije dodatne stroške in izpad dohodka zaradi prevzete obveznosti, znaša pa 80 odstotkov višine podpore, izračunane po modelnem izračunu. Načrtovani znesek znaša 60 €/GVŽ. Realiziran znesek je lahko višji ali nižji in je odvisen od končnega števila upravičenih hektarjev, vključenih v shemo.

POZOR!

Obe kmetijski praksi se prvič izvajata z letom 2024. Posebnost pri shemi so dokazila, saj morajo nosilci na Agencijo RS za kmetijske trge in razvoj podeželja do 30. novembra tekočega leta poslati izpolnjene evidence o uporabi mineralnih gnojil za kmetijsko prakso INHIBIT, skupaj z dokazili oziroma za kmetijsko prakso KMRDOD kopije oznak, deklaracij in računov o nakupu krmnih proizvodov, iz katerih izhaja tudi količina krmljenih dodatkov. Kmetijski praksi se izvajata samostojno, kar pomeni, da lahko nosilec KMG odda zahtevek le za eno izmed kmetijskih praks, medtem ko druge ne izvaja.

INP
8.05

Shema Naknadni posevki in podsevki (NPP)

Naknadni posevki izboljšajo zaščito tal pred erozijo, preprečujejo izpiranje hranil in ostankov fitofarmaceutskih sredstev, povečujejo vsebnost organske snovi v tleh, izboljšujejo rodovitnost tal. S tem se zmanjša potreba po gnojenju z dušikom, kar posredno zmanjšuje izpuste amonijaka in didušikovega oksida. Podsevki preprečujejo izpiranje dušika (porabijo odvečni dušik) in tako pozitivno vplivajo na stanje voda.



- Kot naknadni neprezimni ali prezimni posevek se šteje mešanica vsaj dveh neprezimnih ali prezimnih kmetijskih rastlin, medtem ko je medovita kmetijska rastlina ali podsevek lahko samostojna kmetijska rastlina.
- Seznam primernih rastlin je objavljen v šifrantu vrst oziroma skupin primernih kmetijskih rastlin na spletnem naslovu: <https://www.gov.si/zbirke/storitve/oddaja-zbirne-vloge-za-letno-2024/>
- V mešanici so lahko prisotne tudi druge kmetijske rastline, ki jih ni na seznamu v šifrantu, vendar mora v mešanici še vedno prevladovati kmetijske rastline iz šifranta.
- Setev naknadnega neprezimnega ali prezimnega posevka ali medovite kmetijske rastline mora biti opravljena kadarkoli po glavnem posevku, medtem ko mora biti setev podsevka opravljena v glavni posevek.
- Tla z naknadnim neprezimnim posevkom, medovito kmetijsko rastlino ali podsevom morajo biti pokrita z zeleno odejo od 15. avgusta do vključno 15. oktobra tekočega leta. Obdelava in uporaba v proizvodne namene je dovoljena po 15. oktobru tekočega leta.
- Tla z naknadnim prezimnim posevkom, medovito kmetijsko rastlino ali podsevom morajo biti pokrita od 1. septembra do vključno 30. oktobra tekočega leta. Obdelava in uporaba v proizvodne namene je dovoljena po 30. oktobru tekočega leta.
- Uporaba fitofarmaceutskih sredstev v času izvajanja zahtev sheme ni dovoljena, v primeru podsevkov pa ni dovoljena po spravilu glavne kmetijske rastline.
- Do setve glavne kmetijske rastline v letu n+1 se mora posevek podorati ali zmulčati oziroma uničiti, vendar brez uporabe fitofarmaceutskih sredstev.
- Vodi se evidence o delovnih opravilih (vpiše se datum setve, KMRS v mešanici ...), ki so dostopne na: <https://skp.si/download/poenostavljene-evidence-sopo-naknadni-posevki-in-podsevki>
- Shema se ne izvaja na območju VVO_I_DR.



PODPORA Podpora za shemo je letna in krije dodatne stroške in izpad dohodka zaradi prevzete obveznosti in znaša 80 % višine podpore, izračunane po modelnem izračunu. Plačilo se dodeli na ha. Načrtovani znesek znaša 137,60 €/ha. Realiziran znesek je lahko višji ali nižji in je odvisen od končnega števila upravičenih hektarjev, vključenih v shemo.

POZOR!

Naknadni posevek mora biti mešanica vsaj dveh kmetijskih rastlin, samostojna sta lahko le podsevek ali medovita kmetijska rastlina. Setev naknadnega posevka mora biti opravljena po spravilu glavnega posevka. Pokritost tal z zeleno odejo mora biti zagotovljena od vključno 15. avgusta do vključno 15. oktobra oziroma od vključno 1. septembra do vključno 30. oktobra. Če pokritost v tem obdobju ni prisotna ves čas, površina do plačila za shemo ni upravičena (tudi če je površina uporabljena v proizvodne namene oz. zelena odeja uničena le en dan pred koncem obdobja, na primer 14. oktobra oz. 29. oktobra).

Shema Ozelenitev ornih površin preko zime (ZEL)



Shema je namenjena omogočanju zaščite tal pred erozijo, preprečevanju izpiranja hranil in ostankov FFS jeseni in pozimi, povečuje vsebnost organske snovi v tleh, izboljšuje rodovitnost tal. Z izvajanjem sheme se zmanjša potreba po gnojenju z dušikom, kar posredno zmanjšuje izpuste amonijaka in didušikovega oksida. Zelena odeja preprečuje izpiranje dušika (porablja odvečni dušik) in tako pozitivno vpliva na stanje voda. Prepoved uporabe herbicidov tudi zmanjšuje tveganja in negativne vplive uporabe FFS na zdravje ljudi in okolje ter izboljšuje stanje voda.



- Tla morajo biti pokrita s prezimno zeleno odejo od 15. novembra tekočega leta (leta n) do najmanj 15. februarja naslednjega leta (leta n+1).
- Za ozelenitev ornih zemljišč se uporabi mešanica vsaj dveh primernih prezimnih kmetijskih rastlin.
- Seznam primernih rastlin je objavljen v šifrantu vrst oziroma skupin primernih kmetijskih rastlin na spletnem naslovu: <https://www.gov.si/zbirke/storitve/oddaja-zbirne-vloge-za-let-2024/>
- V mešanici so lahko prisotne tudi druge kmetijske rastline, ki jih ni na seznamu v šifrantu, vendar mora v mešanici še vedno prevladovati kmetijska rastlina iz šifranta.
- Obdelava in uporaba v proizvodne namene je dovoljena po 15. februarju naslednjega leta (leta n+1).
- Do setve glavne kmetijske rastline v letu n+1 se mora posevek, ki tvori prezimno zeleno odejo, podorati ali zmulčati oziroma uničiti.
- Na površini, ki je vključena v shemo, uporaba herbicidov ni dovoljena.
- Shema se ne izvaja na območju VVO_I_DR.
- Shema zahteva vodenje evidence o delovnih opravilih (vpíše se datum setve prezimnih kmetijskih rastlin, kmetijske rastline v mešanici,...) in vodenje evidence o uporabi FFS (ta evidenca se vodi le v primeru, ko nosilec KMG uporabi druga FFS, herbicidi so prepovedani). V tem primeru navede datum uporabe FFS in katere FFS je uporabil na površinah). Evidenci: <https://skp.si/download/poenostavljene-evidence-sopo-ozelenitev-ornih-povrsin-preko-zime>.



PODPORA

Načrtovani znesek krije 80 % višine podpore, izračunane po modelnem izračunu, in znaša 148,00 €/ha. Realiziran znesek je lahko višji ali nižji in je odvisen od končnega števila upravičenih hektarjev, vključenih v shemo.

POZOR!

Posevek za ozelenitev mora biti mešanica vsaj dveh kmetijskih rastlin. Setev posevka mora biti opravljena po pravilu glavnega posevka pravočasno, tako da se lahko razvije zelena odeja. Tla morajo biti z zeleno odejo pokrita od vključno 15. novembra leta n do vključno 15. februarja leta n+1. Če pokritost v tem obdobju ni prisotna ves čas, površina ni upravičena do izplačila sheme (tudi če je umik zelene odeje le en dan pred koncem obdobja, na primer 14. februarja).



Shema Konzervirajoča obdelava tal (KONZ)



Konzervirajoča obdelava tal prispeva k shranjevanju in vezavi ogljika v tleh, z zmanjšanjem števila delovnih operacij pa zmanjšuje posredne izgube CO₂ v ozračje. Prispeva tudi k ohranjanju strukture in rodovitnosti tal, oskrbi tal z vodo in hranili, zmanjševanju erozije in povečevanju deleža organske snovi v tleh.



- Minimalna obdelava tal z vlečnimi pasivnimi stroji za konzervirajočo obdelavo tal oziroma gnanimi (aktivnimi) stroji ali drugo ustrezno mehanizacijo za konzervirajočo obdelavo tal.
- Uporaba herbicidov je dovoljena le enkrat, se pa lahko količina herbicida za enkratno rabo nanese v deljenih odmerkih s t. i. split aplikacijo nanosa herbicida.
- Lahko se uveljavlja na glavnem ali na naknadnem posevku. Kadar nosilec konzervirajočo obdelavo izvaja tako na glavnem kot tudi na naknadnem posevku, na ZV odda zahtevek le na enem geoprostorskem obrazcu.
- Izvaja se na območju celotne Republike Slovenije.
- Vodi se evidenca o delovnih opravilih in evidenco o uporabi FFS: <https://skp.si/download/poenostavljene-evidence-sopo-konzervirajoca-obdelava-tal>



PODPORA Podpora za shemo je letna ter krije dodatne stroške in izpad dohodka zaradi prevzete obveznosti in znaša 80 odstotkov višine podpore, izračunane po modelnem izračunu. Načrtovani znesek znaša 18,24 €/ha. Realiziran znesek je lahko višji ali nižji in je odvisen od končnega števila upravičenih hektarjev, vključenih v shemo.

POZOR!

Na kmetijskem gospodarstvu mora biti prisotna ustrezna mehanizacija za konzervirajočo obdelavo tal ali shranjen račun izvajalca za opravljeno strojno storitev ali shranjena izjava izvajalca.



INP
8.10

Shema Uporaba le organskih gnojil za zagotavljanje dušika v trajnih nasadih (OGNTN)

Shema z uporabo le organskih gnojil za zagotavljanje dušika v trajnih nasadih prispeva k zmanjšanju uporabe dušika, s čimer se prepreči dodatno izpiranje dušika v podtalnico. S prepovedjo uporabe dušikovih mineralnih gnojil shema prispeva tudi k zmanjšanju izpustov amonijaka in didušikovega oksida.



- V trajnih nasadih se za gnojenje z dušikom uporabljajo samo organska gnojila.
- Kot izpolnitev zahteve se šteje tudi popolna opustitev gnojenja.
- Lahko se izvaja na GERK z vrstami rabe 1221- intenzivni sadovnjak, 1211- vinogradi in 1230- oljčniki.
- Shema se ne izvaja na območju VVO_I_reda.
- Shema zahteva vodenje evidence o uporabi organskih in mineralnih gnojil (v evidenci se vodijo zapisi o gnojenju z organskimi gnojili ter s fosforjevimi in kalijevimi mineralnimi gnojili, dušikova mineralna gnojila so prepovedana).
- Evidenca: <https://skp.si/download/poenostavljene-evidence-sopo-ogntn>.

PODPORA Podpora za shemo je letna ter krije dodatne stroške in izpad dohodka zaradi prevzete obveznosti in znaša 80 odstotkov višine podpore, izračunane po modelnem izračunu. Načrtovani znesek znaša 312 €/ha. Realiziran znesek je lahko višji ali nižji in je odvisen od končnega števila upravičenih hektarjev, vključenih v shemo.

POZOR!

Shema zahteva vodenje evidence o uporabi organskih in mineralnih gnojil, kamor je potrebno zapisati tudi morebitno uporabo fosforjevih in kalijevih mineralnih gnojil (dušikova mineralna gnojila so prepovedana).

INP
8.11

Ohranjanje biotske raznovrstnosti v trajnih nasadih (BIORAZTN)

Namen sheme je ohraniti habitate za koristne organizme in opraševalce ter izboljšati biotsko raznovrstnost v trajnih nasadih.

ZAHTEVE

ZAHTEVE - SPLOŠNO

Shema BIORAZTN se izvaja na GERK z vrstami rabe 1221 – intenzivni sadovnjak, 1211 – vinograd in 1230 – oljčnik.

Nosilec KMG mora na GERK, ki ga vključi v shemo, izvajati vsaj dve od treh kmetijskih praks:

- >> kmetijska praksa: življenjski prostor za koristne organizme,
- >> kmetijska praksa: vzdrževanje medvrstnega prostora,
- >> kmetijska praksa: vzpostavitev cvetočega pasu.

Za shemo se vodijo evidence: <https://skp.si/download/poenostavljene-evidence-sopo-bioraztn>

ZAHTEVE ZA IZVAJANJE KMETIJSKE PRAKSE ŽIVLJENJSKI PROSTOR ZA KORISTNE ORGANIZME

- Kot življenjski prostor za koristne organizme se štejejo skalnjaki, hoteli za koristne organizme, drogovi za ujede in gnezdilnice za ptice. Več: <https://skp.si/download/navodilo-o-postavitvah-in-dimenzijah-zivljenjskih-prostorov-za-koristne-organizme-pri-shemi-inp8-11-sopo-bioraztn>
- Pri površini GERK do vključno 1 ha mora biti zagotovljen en življenjski prostor, pri površini GERK od 1 do vključno 5 ha trije življenjski prostori in pri površini GERK nad 5 ha vsaj štiri življenjski prostori.
- Življenjski prostor se vzpostavi znotraj GERK ali ob zunanem obodu GERK, do dne, ki je določen kot zadnji dan za oddajo zbirne vloge.
- Če je bil življenjski prostor vzpostavljen v okviru izvajanja kmetijske prakse v prejšnjih letih, se kot izpolnitev kmetijske prakse šteje tudi vzdrževanje življenjskega prostora, kar pomeni, da mora nosilec zagotavljati, da je življenjski prostor v uporabnem stanju.
- Nosilec KMG v evidence zabeleži datum vzpostavitve, vrsto in število življenjskih prostorov ter označi lokacijo postavitve na skici trajnega nasada.

ZAHTEVE ZA IZVAJANJE KMETIJSKE PRAKSE VZDRŽEVANJE MEDVRSTNEGA PROSTORA

- Košnja ali mulčenje ali valjanje trajno zatavljenega medvrstnega prostora se hkrati izvaja v vsakem drugem medvrstnem prostoru. Najkrajši možni čas med dvema mulčenjema ali košnjama ali valjanjema mora biti vsaj štirinajst dni, kar pomeni, da so posamezni medvrstni prostori lahko ponovno obdelani najhitreje šele čez 28 dni. Štirinajst dni pred obiranjem nasada, tudi če obiranje poteka v več časovnih intervalih, se lahko hkrati mulči ali kosi ali valja vse medvrstne prostore.
- Kot trajno zatavljen medvrstni prostor se šteje prostor, posejan s travami ali drugimi zelenimi krmnimi rastlinami ali je ozelenjen na drugačen način. Zatavljen medvrstni prostor mora biti vzpostavljen vsaj do 15. aprila tekočega leta oziroma vsaj do 1. junija tekočega leta, če gre za trajni nasad, ki je bil v tekočem letu mlajši od dveh let oziroma se je v tekočem letu delno obnavljal.



NAMEN

ZAHTEVE

NAMEN



- V primeru teras z enim medvrstnim prostorom se brežina šteje v medvrstni prostor, medtem ko se brežine v primeru dveh ali več medvrstnih prostorov v trajnih nasadih ne štejejo kot medvrstni prostor, jih pa mora nosilec KMG vsaj dvakrat letno obdelati.
- Za namen obvladovanja karantenskih škodljivih organizmov ali ob pojavu večjega števila škodljivih organizmov je zeleni medvrstni prostor dovoljeno pokositi, mulčiti ali valjati, da se omogoči varen nanos fitofarmaceutvskih sredstev. Seznam razmejenih območij za karantenske škodljive organizme pripravi Uprava za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin ter ga objavi na osrednjem spletnem mestu državne uprave in spletni strani skp.si. Čas tretiranja za namen obvladovanja karantenskih škodljivih organizmov napove Javna služba zdravstvenega varstva rastlin in je objavljen na Agrometeorološkem portalu Republike Slovenije.
- V evidence se zabeleži datum mulčenja oz. košnje ter morebitno uporabo FFS zaradi pojava karantenskih škodljivcev.

ZAHTEVE ZA IZVAJANJE KMETIJSKE PRAKSE VZPOSTAVITEV CVETOČEGA PASU

- Cvetoči pas se vzpostavi s setvijo na notranjem ali zunanjem obodu GERK tako, da je do 1. junija tekočega leta že viden zeleni pokrov zadevnih kmetijskih rastlin.
- Cvetoči pas se lahko zagotovi v več delih, ki ne smejo biti manjši od 25 m², v skupni izmeri pa morajo dosegati vsaj 5 odstotkov površine GERK z zahtevkom.
- Cvetoči pas ne sme biti košen ali mulčen ali valjan vsaj do 15. avgusta tekočega leta.
- Cvetoči pas je lahko vzpostavljen tudi na robu soležnega GERK, če je ta pripisan nosilcu kmetijskega gospodarstva, ki odda zahtevek za shemo BIORAZTN in hkrati GERK ni vključen v shemo BIORAZTN. Cvetoči pas mora biti vzpostavljen na tistem robu soležnega GERK, ki je v stiku z GERK, ki je vključen v shemo.
- Cvetoči pas se lahko vzpostavi s setvijo ene ali več kmetijskih rastlin iz šifranta vrst oziroma skupin kmetijskih rastlin in pomoči, ki je objavljen na <https://www.gov.si/zbirke/storitve/oddaja-zbirne-vloge-za-letno-2024/> oziroma se lahko vzpostavi tudi s setvijo mešanice drugih cvetočih rastlin, ki pa v mešanici ne prevladujejo.
- Pri nanosu fitofarmaceutvskih sredstev v trajnih nasadih mora nosilec kmetijskega gospodarstva preprečiti, da bi sredstva dosegla cvetoči pas.



PODPORA Podpora za shemo je letna in krije dodatne stroške in izpad dohodka zaradi prevzete obveznosti ter znaša 80 odstotkov višine podpore, izračunane po modelnem izračunu. Načrtovani znesek znaša 273,20 €/ha. Realiziran znesek je lahko višji ali nižji in je odvisen od končnega števila upravičenih hektarjev, vključenih v shemo.

POZOR!

Na GERK z zahtevkom se morata izvajati vsaj dve kmetijski praksi. Pri kmetijski praksi Življenjski prostori za koristne organizme morajo biti življenjski prostori pravočasno vzpostavljeni in številčno ustrezati zahtevam sheme. Za shemo je treba voditi evidence o delovnih opravilih.

Avtorji: Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano

Oblikovanje: Klavdija Kosič, MKGP

Tisk: GRAFEX grafično podjetje, d.o.o.

Avtorji fotografij: Arhiv MKGP, arhiv AKTRP, arhiv KGZS Zavod CE

Kraj izdaje: Ljubljana

Založnik: Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Mreža za podeželje

Leto in mesec izida: April 2024

Število izvodov: 54.500

